

Bøgskolen:

Undervisning i børnehøjde

13/2009

26. JUNI

ISSN 0105-5399

Ansvarshavende
Forbundsformand
Kirsten Nissen

Redaktion
Jens Nielsen (redaktør)
Kurt Ladefoged
Lone Marie Pedersen
Maria Rørbæk

Layout
Bodil Hesselbo

Stillingsannoncer
Lene Jensen, Datagraf Auning AS,
Energivej 75, 8963 Auning
Tlf. 8795 5555,
fax 8795 5544
annoncer@datagraf.dk

Læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler i Socialpædagogen kan desuden findes i bladets elektroniske arkiv på internettet www.socialpaedagogen.dk

Adresse
Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 7248 6000
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
Telefax: 7248 6001
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Abonnement
Abonnementspris 2009:
843,00 kr. inkl. moms (26 numre)
Løssalg: 37,00 kr. + porto

Tryk og produktion
Datagraf Auning AS

Oplag
42.864 i perioden
1.7.07-30.06.08

Redaktionen af 13/09
er afsluttet d. 18.6.09.

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer for 14/09, der udkommer den 10. juli er mandag den 29. juni kl. 12.
Deadline for 15/09 er mandag den 13. juli kl. 12.

Forsidefoto:
Tao Lytzen

Medlem af
Dansk
Fagpresseforening

KOMMENTAR

Så overordnet er der tale om endnu en økonomisk lappeløsning for kommunerne. Og en aftale, som efterlader det særlige sociale område i en sær stedbarns-situation.

Økonomiaftalen i hus

Af Kirsten Nissen
Forbundsformand

FOTO: VIBEKE TOFT

Efter at have overstået hvad eksperter kalder de tungeste forhandlinger nogensinde, har KL og regeringen nu endelig fået forhandlet en økonomiaftale på plads. Uenigheden var stor før og under forhandlingerne. Det var især udgifter til den omstridte madordning i daginstitutioner og de stigende sociale udgifter, der skilte vandene. I løbet af forhandlingerne meldte KL-siden ud, at det handlede om en manko på 2,2 milliarder kroner til specialområdet. Det er mange penge. Også lidt for mange penge, syntes finansministeren, som gav kommunerne 800 millioner kroner. KL følte sig tydeligvis også provokeret af, at regeringen ikke har nølet med at bevilge 1,3 milliarder kroner til politiet og giver 1,2 milliarder til forsvaret. Begge områder, der har været begunstiget af at være i regeringens fokus. Omvendt har regeringen ikke vist vilje til at få hænderne til lommerne, når det handler om de sociale serviceudgifter, som regeringen har haft travlt med at kalde kommunernes eget ansvar. Borgmester Jan Trøjborg konstaterede under forhandlingerne, at: "Det tyder på, at staten ikke har styr på egne udgifter, og det skal så gå ud over de svageste i samfundet".

Efterfølgende kunne KL og regeringen mødes i en fælles bekymring over udgiftsudviklingen på det særlige sociale område, der nu udgør 40 mia. kroner eller 20 procent af de samlede kommunale serviceudgifter. Med økonomiaftalen bliver der ikke lagt op til en ændret finansieringsmodel, sådan som vi har foreslået. Tværtimod lægger aftalen op til, at kommunerne selv fastlægger et serviceniveau "inden for lovgivningens rammer".

Men den nok væsentligste nyhed i økonomiaftalen for det sociale område er, at regeringen forpligter sig til at fremsætte et lovforslag i efteråret, der reelt gør betalingskommunen til handlekommune. Det betyder, at al visitationskompetence overflyttes fra den kommune, der driver et tilbud, til den kommune, der har en borger placeret i det pågældende tilbud. Årsagen er, at kommunerne er frustrerede over, at andre kommuner kan skrive regninger ud til dem i løbet af året.

Umiddelbart vurderet, vil lovændringen medføre meget bureaukrati og langsomme beslutningsgange. Og jeg føler mig også overbevist om, at det vil gøre vores arbejde mere besværligt ude på den enkelte arbejdsplads – og dermed gøre livet besværligt for den enkelte bruger. Jeg kan ikke se, at ændringen er i overensstemmelse med intentionerne i serviceloven, hvor man forudsætter, at den faglige ekspertise og de faglige beslutninger er tæt på brugeren. Og jeg har tænkt mig at bruge min indflydelse på, at gøre opmærksom på det problem.

Så overordnet er der tale om endnu en økonomisk lappeløsning for kommunerne. Og en aftale, som efterlader det særlige sociale område i en sær stedbarns-situation.

INDHOLD

TEGNING: PETER HERMANN

04 ANBRAGTE BØRN

Ny rapport konkluderer, at der bør sættes mere fokus på støtte og faglig opkvalificering til familieplejere. Kommunernes Landsforening og Socialpædagogerne er dybt uenige om problemernes omfang.

04 Familieplejere får for lidt støtte**06 SKOLEN**

De bliver ofte mobbet og er dem, som ingen ønsker at lege med. De bliver ofte smidt uden for døren, mens læreren underviser de andre børn indenfor, eller de bliver sendt ned til skoleinspektøren, fordi de har været voldelige. Til sidst giver folkeskolen op over for dem. Men på Bøgeskolen – den interne skole på specialinstitutionen Bøgen – får de en ny chance.

06 Her kan de få børn i skole, som er opgivet alle andre steder**12 Lyde der rammer****15 Vokalapyk i den pædagogiske værktøjskasse**

FOTO: JONAS FOLGEMANN KJØRSEN

16 KOMMUNEAFTALE
Fortsat stram økonomi på det særlige sociale område**17 Blandet modtagelse****18 ANBRINGELSE**
Skarp kritik af Århus Kommune**18 KRIMINELLE UNGE**
Flere unge sidder i fængsel**19 NYE BØGER****21 DØGNINSTITUTIONER**
Nordiske forskelle i anbringelsespraksis**22 UDDANNELSE**
Ingen SU under praktikken**23 TOKANTEN**
København var alt for længe om at reagere

FOTO: JAO LYTZEN

12 UDVIKLINGSHÆMMEDE

Når sangeren og komponisten Cathrine Lervig giver koncert, så er der hul igennem. De udviklingshæmmede tilhørere reagerer med lyde, råb og brøl – og hun tager deres lyde og bruger dem i koncerten. Følelser, der normalt ikke kommer ud, finder mæle. Og når koncerten er slut, kan pædagogerne arbejde videre med hendes 'vokalapyk'...

ANBRAGTE BØRN

Familieplejere får for lidt støtte

Hver femte familieplejer får højst to tilsynsbesøg om året, og halvdelen modtager ingen supervision, viser en ny undersøgelse. KL og Socialpædagogerne er dybt uenige om problemernes omfang

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Der bør sættes mere fokus på støtte og faglig opkvalificering til familieplejere.

Det er en af konklusionerne i en pilotundersøgelse fra Teori og Metodecenteret under Professionshøjskolen UCC i Hillerød.

Rapporten er blevet til i samarbejde med Socialpædagogerne og Familieplejen Fredensborg, og bygger på spørgeskemasvar fra 187 nuværende og tidligere familieplejere, samt et dybdegående interview med en gruppe på otte familieplejere.

– Undersøgelsen viser, at det langt fra er alle familieplejere, der modtager den støtte, de har behov for. Og at familieplejerne ikke føler, at de i tilstrækkelig grad bliver inddraget i beslutninger omkring barnet, siger forskningsleder, Bo Ertmann, der har lavet undersøgelsen sammen med Stine Tankred Luckow.

En femtedel af deltagerne i undersøgelsen får kun kommunalt tilsyn en eller to gange om året, og overlades ellers i høj grad til sig selv.

Det er kun halvdelen af plejeforældrene, der har fået tilbudt supervision.

60 procent har ikke fået tilbudt psykologrådgivning, og 40 procent er hverken blevet tilbudt deltagelse i efteruddannelse eller kurser.

– De børn, der i dag anbringes i familiepleje, er meget belastede, og undersøgelsen peger på, at kommunerne ikke har professionaliseret samar-

bejdet med plejefamilierne i tilstrækkelig grad, siger Bo Ertmann.

Ønske om supervision og efteruddannelse

På spørgeskemaerne sætter nogle af familieplejerne selv ord på, hvad de efterspørger:

– Løbende supervision til plejeforældre, så barnet inddrages bedst muligt i eget liv i et samspil med forældrene. Krav om løbende efteruddannelse, foreslår en.

– Større forståelse for behovet for aflastning/frirum samt for betydningen af supervision og psykologisk vejledning til os som plejefamilie, da familiens trivsel jo også er afgørende for den kontekst, barnet befinder sig i, påpeger en anden.

Samlet er det cirka halvdelen af de adspurgte familieplejere, der ønsker bedre muligheder for efteruddannelse. Fire ud af ti ønsker bedre muligheder for supervision. Og tæt på halvdelen ønsker bedre vejledning.

Hos Kommunernes Landsforening, KL, mener konsulent Jessie Olesen, der har familiepleje som område, at undersøgelsen skal tages med et gran salt.

– Når omkring halvdelen af familieplejerne siger, at de ikke er blevet tilbudt supervision, er det ikke det samme som at sige, at de ikke kunne få supervision, hvis de bad om det. Der er mig bekendt ingen kommuner, der stiller et bestemt antal supervisionsgange til rådighed, men det bliver tilbudt, når det er nødvendigt, siger hun.

Den argumentation køber Socialpædagogernes næstformand, Benny Andersen, ikke:

– Når man arbejder med børn og unge med så svære opvækstvilkår og problemer i bagagen, som de børn og unge der anbringes i familiepleje har, er supervision ikke noget, man skal bede om. Det er noget, der skal foregå systematisk og kontinuerligt. Og det burde kommunerne sørge for. I dag er der heldigvis også rigtig mange familieplejere, der

– Familieplejerne skal slet ikke inddrages i udarbejdelsen af selve handleplanerne. Her er det de biologiske forældre, der er part og skal høres.

Jessie Olesen, konsulent, KL

er tilfredse og har gode forhold – men det er ikke sikret i rammerne og lovgivningen, og det bør det være, siger han.

Manglende inddragelse

Ud over problemerne med manglende faglig opkvalificering, klager en del familieplejere også over samarbejdet med kommunen.

– Nogle af de plejefamilier, vi har interviewet, giver indtryk af, at det er ret svært at få etableret en dialog med kommunen. For eksempel kan de kun ringe på de berammede tider, der også gælder for kommunens almindelige borgere, fortæller Bo Ertmann.

Omkring halvdelen af undersøgelsens deltagere ved slet ikke om, der er foretaget en paragraf 50-undersøgelse, der skal afdække barnets problemer og ressourcer – og de har i givet fald ikke set den.

Hver fjerde familieplejer oplever slet ikke, at de bliver inddraget og hørt i beslutninger omkring handleplanen.

Dét bekymrer ikke Jessie Olesen:

– Familieplejerne skal slet ikke inddrages i udarbejdelsen af selve handleplanerne. Her er det de biologiske forældre, der er part og skal høres. Men familieplejerne skal selvfølgelig inddrages i det arbejde, der tager afsæt i handleplanerne, og det bliver de også, siger hun.

Benny Andersen er uenig:

– Familieplejerne får i mange tilfælde end ikke kendskab til handleplanerne. Og handleplanerne skal jo også revideres. Her er familieplejeren en vigtig brik. Det er jo hende, der kender barnet og ved, hvor ressourcerne er, siger han.

KL vil ikke ansætte

For Benny Andersen er løsningen på problemerne enkel: Familieplejerne skal ansættes i kommunerne.

– Når du er ansat i kommunen, bliver du en del af det kommunale system. Hvis du for eksempel har et barn anbragt, som du tror har ADHD, har du adgang til vejledning og sparring med andre fagpersoner i kommunen, der har specialindsigt i ADHD. I dag kan man ikke drømme om, at en ansat på en døgninstitution skal arbejde uden vejledning – det skal være lige så naturligt for familieplejerne, siger han.

Bo Ertmann mener også, at der skal ske en forandring, men han er ikke helt sikker på, hvad det

skal være.

– Jeg er usikker på om, det vil være en løsning at ansætte familieplejerne i kommunerne. Der er behov for at fokusere mere på området, og finde ud af, hvordan man kan give familieplejerne flere redskaber og professionalisere dem mere uden, at det går ud over kvaliteten ved familieplejen – den familielignende struktur. Det kunne være kvalificeringsprogrammer eller at familieplejerne tænkes mere ind i hele den kommunale behandlingsvifte, siger han.

Fra KL er meldingen klar: Familieplejerne skal ikke ansættes.

Hele ideen med familiepleje er i sin oprindelse, at det skal være så familielignende som overhovedet muligt, og en familiestruktur harmonerer ikke med en ansættelse, siger Jessie Olesen.

Politisk kamp

– Vrøvl, mener Benny Andersen.

– Tværtimod ville familieplejerne som ansatte kunne koncentrere sig om at være en familie – en ganske særlig familie. Så skulle de ikke dagligt kæmpe en kamp for bevillinger til svømmeklub, til kørsel, til dit og dat. De kunne koncentrere sig om det, de er gode til og brænder for: At gøre en forskel i børnenes liv.

– Vi kan strikke en aftale sammen i morgen, der sikrer den fleksibilitet, der er nødvendig i en fa-

– Når man arbejder med børn og unge med så svære opvækstvilkår og problemer i bagagen, som de børn og unge der anbringes i familiepleje har, er supervision ikke noget, man skal bede om. Det er noget, der skal foregå systematisk og kontinuerligt.

Benny Andersen, forbundsnæstformand

miliepleje. Vi forestiller os selvfølgelig slet ikke, at der skal være noget med arbejdstidsregler og den slags. Derimod kan vi bruge en model, der tager udgangspunkt i, om arbejdet som familieplejer kræver fuld tid eller deltid. Altså om det er muligt at arbejde ved siden af eller ej, siger han.

Benny Andersen har i første omgang opgivet af få Kommunernes Landsforening med på, at familieplejerne skal ansættes i kommunerne.

I stedet forsøger Socialpædagogerne at sætte familieplejernes forhold på den politiske dagsorden. Det sker blandt andet ved at deltage i arbejdet med Barnets Reform, arrangere en høring i oktober og informere partiernes socialordførere.

– Ved de sidste SATS-puljeforhandlinger blev der afsat midler, der gør det muligt at tegne overenskomst for handicaphjælpere. Det er det samme, vi ønsker for familieplejerne, siger Benny Andersen

SKOLEN

– Vi skal være i stand til at møde eleverne i deres dagsform, siger Jan Andersen, der er afdelingsleder på Bøgskolen.

Her kan de få børn i skole, som er opgivet alle andre steder

Dem, som ingen andre vil lege med i folkeskolen, får en ny chance på Bøgskolen, hvor omsorg står øverst på elevplanen

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Foto: Tao Lytzen

Det sværeste ved at være lærer på Bøgeskolen er at fravige sine lærerfaglige begreber om, at elever udvikler sig og bliver dygtigere og dygtigere for til sidst at slutte med en 9. klasses afgangsprøve, studentereksamen eller anden bolig eksamen. For det sker ikke med de børn og unge, som er på den interne skole på specialinstitutionen Bøgen i Ålborg Kommune. Jo, de udvikler sig og de bliver dygtigere, men kun de allerfærreste slutter med en 9. klasses eksamen. Og er der en elev, som når længere, bliver det blandt lærere og socialpædagoger husket mange år efter.

De faglige succeser skal man derfor forstå at tælle på en anden måde end den traditionelle, og som oftest får man de faglige skulderklap af kollegaerne.

Eleverne på Bøgen er børn og unge, som på grund af omsorgssvigt og manglende stimuli i deres tidlige barndom har empatiforstyrrelser. I daginstitutionen og i skolen har de ofte haft store problemer med at omgås andre børn, er tit stødt ind i konflikter med de andre elever, fordi de ikke kan aflæse de sociale koder eller se og mærke de andre børns følelser. Nogle af dem mangler helt empatien for andre mennesker.

– De vil alle gerne være normale som andre børn. Gå i almindelig skole. Bo hjemme hos far og mor. Men de magter ikke de sociale færdselslove, som for eksempel er at lytte til andre, se andre, give plads til andre fortæller Jan Andersen, der er afdelingsleder på den interne skole, og Brian Jensen, der er pædagogisk koordinator samme sted.

– De bliver ofte mobbet og er dem, som ingen ønsker at lege med. Det er dem, der ofte står uden for døren, mens der bliver undervist indenfor, eller de bliver sendt ned til skoleinspektøren, fordi de har været voldelige over for de andre elever eller på anden måde er umulige at have i klassen. Oftest kan de heller ikke klare sig bogligt, ikke engang i hjælpe- eller specialklassen, siger Brian Jensen.

Når de omsider bliver opgivet i det normale skolesystem og sendt videre til Bøgeskolen har de fleste af dem adskillige nederlag med i skoletasken.

– Vi får elever med meget store huller i deres boglige viden. For eksempel kan en 14-årig være på 3. klasses niveau. Mange af dem er normalt begavede, men de er så socialt handicappede, at de aldrig kommer til at fungere på normale vilkår i samfundet, fortæller Jan Andersen.

Omsorg er manualen

Udgangspunktet for alt arbejde på Bøgen, både det socialpædagogiske i boenhederne og i dag-beskæftigelsen og lærerjobbet i skolen er omsorg.

Jan Andersen husker stadig, da han for seks år siden var til ansættelsessamtale, og forstander Pe-

– Vores opgave er at kompensere børnenes handicap, så de får så meget ud af undervisningen, som de kan, siger pædagogisk koordinator Brian Jensen.

– Vi må aldrig bære nag, selv om det kan være svært, når man for eksempel får at vide, at man er en gammel, gråhåret bøsserøv.

Jan Andersen

ter Thomsen sagde til ham, at her på Bøgen arbejder man efter FN's menneskerettighedskonvention, som betyder, at alle har ret til at få samme og lige muligheder for at udvikle sig uanset handicap.

Jan Andersen tænkte dengang, at det lød lidt højtravende på en institution for tidligt skadede børn, men ordene gav ret hurtig mening i det konkrete skolearbejde med eleverne, og menneskerettighedskonventionen er stadig den overordnede manual, som al arbejdet foregår ud fra.

Sådan har det været, siden Peter Thomsen for 10 år siden blev leder. Han afskaffede med det samme stedets uofficielle "værdier" som "skyld, skam og skuffelse", og "du skal lære at opføre dig ordentligt".

I multihuset er bøgerne gemt væk og erstattet af for eksempel malepensel og ler. Multihuset er en del af Bøgeskolens heldagsskole, der desuden rummer den teoretiske undervisning og mediateket. Udgangspunktet er, at de mest almindelige skolefag som eksempelvis dansk og matematik har eleven i den teoretiske skole. Mediateket og multihuset har en lige så struktureret undervisning, men her er den mere baseret på den socialpædagogiske ekspertise, hvorfor det også er socialpædagoger, der arbejder her.

I stedet for store hærdebrede mænd, der var i stand til at lægge urolige elever i lås på gulvet, blev musklerne skiftet ud med omsorg for den enkelte elev, så han eller hun får de optimale muligheder for at udvikle sig.

– Når man dengang prøvede på at få børnene til at opføre sig ordentlig, virkede det stik modsat, fordi man i virkeligheden aktiverede det, de ikke var i stand til, og det kunne resultere i, at de for eksempel blev voldelige, siger Brian Jensen.

Neuropædagogik og Bøgeskolen

I dag arbejder de ud fra neuropædagogiske principper, som blandt andet betyder, at medarbejderne forsøger at skabe og fremme børnenes kompetencer gennem en helhedsorienteret og

handlepræget pædagogik.

Det betyder i praksis, at man på Bøgen ikke vil acceptere vold som kommunikationsmiddel.

– Hvis et barn eller en ung bliver truende, eller der er optræk til vold, trækker vi os i stedet for at forsøge at forklare os. Vi tager voksenrollen på os og signalerer, at vi ikke vil være en del af volden. Samtidig viser vi, at vi er klar til at snakke, når han eller hun er faldet ned, fortæller Jan Andersen.

– Vi må aldrig bære nag, selv om det kan være svært, når man for eksempel får at vide, at man er en gammel, gråhåret bøsserøv.

– Vi analyserer altid en hændelse i medarbejdergruppen for at se, om vi kunne have grebet det anderledes an, så den pågældende konflikt ikke fremover opstår. Vi skal altid forsøge at komme bag om barnet og forstå, hvorfor han eller hun reagerer så voldsomt og uhensigtsmæssigt, siger Jan Andersen.

Behandlingsplanen

Omdrejningspunktet for arbejdet med eleverne i Bøgeskolen er bodelens behandlingsplan, der kommer til at løbe som en rød tråd gennem al omsorgsarbejdet med det enkelte barn. Det betyder for eksempel, at der skal være overensstemmelse mellem behandlings- og elevplanen.

En af spillereglerne i den røde tråd er, at der skal fokuseres på barnets potentialer, der hvor det kan udvikle sig. I stedet for at se på det, det ikke kan.

De faglige krav til de lærere, der bliver ansat på Bøgeskolen, er at de allerede har eller er villige til at tage en neuropædagogisk overbygning. De tre første måneder er de føl hos en anden lærer, før de bliver sluppet løs på egen hånd.

Når det er nødvendigt, bliver den primære lærer også uddannet i den pågældende elevs særlige problematikker, for eksempel borderline.

Før de modtager et nyt barn i skolen, læser de papirerne igennem i forhold til skolegangen og laver derpå en strategi. Barnet får straks en kontaktperson, fordi arbejdet meget bliver hængt op på den professionelle relation. Det er lærerne, der har ansvaret og skal skabe relationen.

Desuden sænker man som regel altid det niveau, barnets tidligere er blevet undervist på. Det er et bevidst valg for at give barnet en succes fra starten af.

– De fleste børn bærer kun rundt på nederlag, siger Brian Jensen. Også selv om de kommer fra hjælpeklassen eller specialklassen.

Lægger skinner ud

En del af den konkrete pædagogik i undervisningen går ud på det som lærerne kalder "at lægge skinner ud" for eleverne, forklarer Brian Jensen.

Alt, hvad medarbejderne laver, skal være forudsigeligt og genkendeligt for det enkelte barn. Det kan for eksempel være Jesper, der kommer i skole, selv om han har haft en voldsom morgen på bostedet med mange konflikter, der måske er affødt

Faktaboks

Specialinstitutionen Bøgen i Aalborg Kommune er et helhedstilbud til børn/unge og voksne med psykiske og sociale funktionsnedsættelser i alderen 10-25 år.

Helhedstilbuddet indeholder: botilbud, beskæftigelses- og fritidstilbud og undervisningstilbud (internt eller eksternt)
Bøgen ligger i Hammer Bakker tæt ved Vodskov.

Bøgen drives efter Servicelovens § 67 for børn/unge og § 107 for de voksne beboere.
Bøgen er VISO institution.

Målgruppe:

Der er som regel tale om multiproblematikker. Alle børn og unge på Bøgen har empatiforstyrrelser. Ofte er der både følelsesmæssige og hjerneorganiske skader. Det betyder diagnoser som blandt andet ADHD, gennemgribende udviklingsforstyrrelser, tourette, borderline og dyssoziale personlighedsstrukturer. Ofte er der træk af flere diagnoser på en gang. Ydermere har de unge hyppigt været udsat for svære omsorgssvigt.

Deres funktionsnedsættelse viser sig ofte som basal mistillid til omverdenen, og en uhensigtsmæssig social adfærd, fordi de har en begrænset forståelse for almindeligt samvær.

Pædagogisk metode:

For hver enkelt beboer på Bøgen er der tilrettelagt et individuelt pædagogisk tilbud. Bøgen lægger vægt på: At personalet i ord og handling fremstår troværdigt/tillidsværdigt, og møder beboerne positivt anerkendende, der hvor den enkelte befinder sig udviklingsmæssigt. Struktur, forudsigelighed og genkendelighed er nøglebegreber. Personalet undgår kontakt, der er præget af unødvendig magt og krænkelse. Det betyder, at personalet trækker sig ved vold og viser dermed, at man ikke accepterer vold som kommunikationsform. I stedet skal personalet vise, at det er parat til at fortsætte samværet med børnene og de unge, når kontaktformen ikke præges af vold og svære trusler.

Undervisningstilbuddet:

Undervisningstilbuddet foregår i et særligt tilrettelagt internt tilbud, hvortil der er knyttet skolelærere og skolepædagoger. Skoletilbuddet funderes, i lighed med Bøgens øvrige tilbud, i forudsigelighed/genkendelighed og struktur, med udgangspunkt i den enkeltes individuelle ønsker, behov og motivation. Endvidere medvirkes til etablering af eksterne undervisningstilbud.

af, at han har haft besøg af sin mor. Skolen er på forhånd underrettet, og den lærer, der modtager Jesper, viser ham, at man ser ham med de problemer, han har den dag. Læreren drøfter ikke konflikterne med Jesper, men tager alene udgangspunkt i, at han kommer i skole.

– Goddag Jesper. Jeg kan se, at du har valgt at gå i skole i dag. Vi skal have dansk i 20 minutter.

Æggeuret bliver stillet, og de går i gang.

De fleste elever undervises en til en.

Når de 20 minutter er gået, ringer uret, og det betyder, at undervisningen er slut.

Så er der pause i 10 minutter.

Læreren spørger Jesper, hvad han har lyst til at lave.

Jesper siger måske "spille kort."

Uret bliver stillet, og når det ringer, er pausen slut.

Læreren siger: "Nu skal du have matematik i 20 minutter." Uret bliver igen stillet.

Uret bliver det, som bestemmer, når noget er slut. Det er ikke eleven, det er ikke læreren. Hermed er tingene overskuelige og forudsigelige, og man undgår konflikter om, hvorfor man eksempelvis ikke må fortsætte med dansk. Udover uret er det også skemaet, der bestemmer, hvad der skal foregå. Man kan se på skemaet, hvad der skal ske i dag, og hvornår det sker.

Eleverne skal vide i god tid, hvis der sker æn-

dringer i deres hverdag. Derfor ringer man også altid til bostedet, hvis skemaet bliver lavet om. Så har eleven tid til at omstille sig.

Brian Jensen giver et eksempel med Sussie, der møder op tirsdag morgen og får at vide, at hendes lærer i matematik er syg. Det fortæller hendes lærer i dansk hende og tilbyder at undervise hende i matematik. De er begge hendes primære lærere.

Det var en akut opstået situation, så hun var ikke på forhånd blevet advaret. Sussie er vred og råber "Nej, jeg skal ikke have nogen anden." Dansk læreren hjælper hende ud af vreden ved at sige:

"Jeg kan se, at det bliver for svært for dig. Hvad siger du til, at du i dag går over i aktivitetshuset."

Sussie lægger ikke skjul på sin vrede, da hun går over i aktivitetshuset.

Senere samme dag vender hun smilende tilbage til samme lærer. Nu skal hun nemlig have dansk. Det står der i skemaet.

– Havde vi presset hende til at have matematik med dansk læreren, var der ikke kommet noget ud af det. Tværtimod, siger Brian Jensen.

Skinnerne holder

– Når vi modtager et barn eller en ung, skal vi ofte lære dem at gå i skole igen. Ofte har de ringe kundskaber, måske kan de hverken læse, stave eller regne. Og derfor er tilgangen til dem meget anderledes end i den almindelige folkeskole, selv om folkeskoleloven også gælder for den her gruppe elever, siger Brian Jensen.

– Vores opgave bliver at kompensere børnenes handicap, så de får så meget ud af det, som de kan. Og det vigtigste i vores arbejde bliver omsorgen for barnet. Og som lærer skal man være indstillet på, at selve skoledelen oftest kun fylder omkring 30 procent af et barns skoledag, fortæller Jan Andersen.

– Til gengæld er de 30 procent ofte meget intensive med en-til-en undervisning, og en topmotiveret elev, der er i ro, fordi eleven ved, at strukturen og skinnerne holder, siger Brian Jensen.

Når eleven begynder at fungere godt, er næsten skridt, at han eller hun skal lære at sidde alene med en opgave. Læreren siger: "Nu er du blevet så dygtig til at regne. Nu skal du også gøre det alene. Mens jeg er væk, skal du lave den her opgave."

I begyndelsen trækker læreren sig måske kun to-tre meter væk. Senere går læreren ud af lokalet og siger til eleven, hvor han går hen, så eleven kan hente ham.

– Eleven skal lære at udsætte sine behov og også lære at kontakte andre om hjælp i stedet for bare at råbe op, siger Brian Jensen.

Den rene skole

Inden eleverne møder, har bogrudderne orienteret skolen om eventuelle konflikter eller andre oplevelser, som kan påvirke elevens dagsform.

Når eleverne ankommer med bussen om morgenen, bliver de modtaget af lærerne ude på trappen.

– Vi er den rene skole. Vi skal være i stand til at møde eleverne i deres dagsform. Vi er et pusterum for børnene. Vi skal signalere eller sige til barnet, at vi kan se, det har det skidt og spørge: "Er du klar til at gå ind?"

Brian Jensen

• Hvad synes du er den største fordel i den måde, Bøgeskolen har valgt at undervise eleverne på?

• Hvilken erfaring med specialundervisning kan du selv berette om. Enten som lærer eller fordi du som socialpædagog arbejder med børn, der modtager specialundervisning?

Deltag i debatten på
www.socialpaedagogen.dk

NOTER

– Det betyder meget for børnene, at vi fysisk stiller os op og tager imod dem, siger Brian Jensen.

For eksempel at sige god morgen til Maria. "Jeg ved at du har haft det svært. Skal vi tale om det? Jeg kan se du har valgt at gå i skole."

– Havde vi ikke de oplysninger om Maria, kunne vi måske komme til at presse hende, og så kommer der kun konflikter og dårlige oplevelser ud af det.

Lærerne tilbyder at lytte til Maria, men de går ikke ind i det behandlingsmæssige. Det ligger i bodelen.

– Vi er den rene skole. Vi skal være i stand til at møde eleverne i deres dagsform. Vi er et pusterum for børnene. Vi skal signalere eller sige til barnet, at vi kan se, det har det skidt og spørge: "Er du klar til at gå ind?"

Er barnet klar til at gå ind, men måske ikke til at modtage undervisning, tilbyder læreren det at lave noget andet.

"Jeg kan se på dig, at du har det skidt. Derfor vælger jeg for dig at lukke skolen for dig i dag. Du har i stedet grøn dag."

Grøn dag betyder, at eleven bliver i skolelokalet, men kan tegne, male eller andet, som ikke stiller krav om koncentration og indlæring.

– Nogle gange har de så mange følelsesmæssige blokeringer, at det er umuligt at nå igennem til matematik. De vil tværtimod opleve det som endnu et krav, siger Brian Jensen.

Elevplanerne

I elevplanerne står der, hvilke kompetencer og potentialer, eleverne har. Målestokken for det er altid folkeskolens krav. Eksempelvis kan der om en 7. klasses elev stå, at han magter dansk på 3. klasses niveau.

Og for eksempel kan det næste halve års plan være, at eleven skal lære at låne og sætte i mente, og når det mål er nået, bliver det skrevet ind som en kompetence.

Det er vigtigt, at elevplanerne bliver udarbejdet, fordi det er eleven og lærernes arbejdsredskab, og det er tilsynsmyndighedernes muligheder for at se, hvordan eleven udvikler sig.

I elevplanen skal der også stå, hvorfor de ikke kan det samme som de alderssvarende elever i den almene folkeskole. Ofte er det også elevplanerne, der ligger til grund, når der skal søges om ekstra bevillinger til en elev.

– I vores arbejde er det vigtigt at betragte dem som personer med en hjerneskade, som de har pådraget sig på grund af tidlige omsorgsmæssige svigt, siger Jan Andersen.

– Både for eleverne og for os er skoledelen det vigtigste, men vi er ofte nødt til at møde eleverne på den pædagogiske del for at få dem lukket op, så de kan modtage undervisning, siger Brian Jensen. ■

Autisme Center bedst i Europa

Autisme Center Vestsjælland (ACV), Slagelse Kommune, er ifølge det amerikanske analysefirma Great Place to Work den bedste offentlige arbejdsplads i Europa. Analysefirmaet definerer en god arbejdsplads, som et sted, hvor medarbejdere har tillid til de mennesker, de arbejder for, er stolte af det, de laver og føler fællesskab med deres kolleger.

Centerleder Teddy Jeppesen siger i en pressemeddelelse:

– Vi lægger vægt på, at vi er en virksomhed, en offentlig servicevirksomhed, og betragter alle, der er i berøring med centeret, som vores kunder.

lmp

International konkurrence for socialpædagoger

Har AIEJI-kongressen givet dig blod på tanden i forhold til internationale vinkler på socialpædagogik?

Skriver du spansk?

Og har du mod på at nedskrive dine refleksioner over din professionelle praksis i det socialpædagogiske arbejde med børn eller unge?

Så har du mulighed for at deltage i en international konkurrence med en gevinst på 9.000 euro. Konkurrencen hedder Joaquim Grau I Fusters Internationale Pris For socialpædagoger. Læs mere på www.premieducaciosocial.cat

mrk

Nye penge fra Forebyggelsesfonden

Nu er der mulighed for at sende en ansøgning til Forebyggelsesfonden, og frist for ansøgning er mandag d. 10. august 2009 kl. 24:00.

Private og offentlige virksomheder kan søge om støtte til projekter, der forbedrer arbejdsmiljøet. Desuden kan kommuner søge om støtte til projekter, der forbedrer rehabilitering af sygemeldte.

Og endelig kan private og offentlige virksomheder, foreninger og organisationer søge om støtte til projekter, der fremmer sundhed på arbejdspladsen.

Som noget nyt kan virksomheder, der beskæftiger læsesvage søge om støtte til projekter, der forbedrer kommunikationen og bidrager til, at færre læsesvage forlader arbejdsmarkedet.

Interesserede kan læse mere på Forebyggelsesfondens hjemmeside: www.forebyggelsesfonden.dk

lmp

Ny håndbog om aspekter ved prostitution

Servicestyrelsen og Kompetencercenter Prostitution har netop udgivet håndbogen "Aspekter ved prostitution – faglige redskaber til sagsbehandlere og andre fagpersoner".

Udgangspunktet er, at mange kommunale sagsbehandlere og andre fagpersoner sikkert har talt med flere prostituerede, end de selv tror. Prostitution er nemlig kvindens hemmelige liv, som hun sjældent afslører for omverdenen.

I håndbogen kan man både læse om indikationer på prostitution, vejen ud af prostitution og orientere sig om mulighederne for at skaffe mere viden. Håndbogen kan downloades eller bestilles på www.servicestyrelsen.dk/udgivelser

mrk

UDVIKLINGSHÆMMEDE

Lyde der rammer

Med sin stemme skaber sangeren Cathrine Lervig hul igennem til voksne udviklingshæmmede uden verbalt sprog

Af Helle Kjærulf/Stickelbergs Bureau, redaktionen@sl.dk
Foto: Jonna Fuglsang Kjeldsen

Overjordisk rytmisk sang møder en trommes insisterende bund. Indianere og naturkræfter dukker frem på den indre skærm. Senere overtager Afrikas lyde. Der er øjeblikke, hvor zoologisk have bliver levende her på fabos i Odder, et bo- og aktivitetscenter for voksne udviklingshæmmede. Omkring 40 brugere og personale er til koncert med sangeren og komponisten Cathrine Lervig.

Når hun med sin stemme kaster improviserede lydskaskader ud blandt tilhørerne, reagerer de med småråb og klange, der imiterer hendes.

Fuglefløjt, dyrebøl, forvrængede toner, lyse, mørke – hun maler lydbillede af alle slags.

– Den frie improvisation med stemme uden ord, er min indgangsvinkel til mit arbejde med mennesker uden talesprog, siger Cathrine Lervig.

Den lille, tætpakkede sal er beklædt med blå og røde baner nervøst velourstof både på vægge og i loft. 50 stearinlys giver varme og spædt lys. Tilhørerne sidder på stole og i kørestole langs væggene. En enkelt kvinde, der udviklingsmæssigt er omkring halvandet år, karter rundt på gulvet, liggende, siddende, roterende.

Cathrine Lervig og musikeren Søren Brynjolf, der spiller trommer og percussion, er centrum på den ene langside. Midt i rummet er en kæmpe-tromme gemt under gråt stof.

Hulefornemmelsen er ikke til at tage fejl af. I denne trygge verden fylder sangen rummet helt ud. Også hos de brugere, som ikke har noget

sprog. Gentagelserne i Cathrines stemme gør hulen endnu mere tryk. Ingen lyd er forkert. Uanset om den kommer fra den professionelle eller tilhørerne.

I anledning af koncerten er der i dag kommet gæster fra Horshøj, et aktivitetscenter i Horsens. De skal opleve Cathrine Lervig for første gang.

Brugerne på fabos derimod er på vant grund. Ikke mindst fordi to pædagoger hver uge arrangerer en musik sammenkomst, som de kalder Vokalapyk, der også er navnet på Cathrine Lervigs første cd. Igen er det de svageste brugere, pædagogerne tager fat i.

Lidt mirakuløst

En af de yngre gæster sidder i sin kørestol, mens hun med stor åben mund siger babylyde. Pædagogen ved siden af smiler stort, da Cathrine pludselig synger med samme lyde, og den unge kvinde åbenlyst responderer. Det er, som om Cathrine hele tiden leder efter lyde, der kan fange tilhørerne og skabe en kontakt.

For Cathrine Lervig er koncerterne hver gang en livsbekræftende oplevelse, der sidder i hjertet.

– Jeg bliver grebet af det, der sker, når mine lyde rammer disse sårbare mennesker. Det føles nogle gange lidt mirakuløst. Når man synger uden ord, kan man komme utrolig tæt på følelserne. Og vi har alle en medfødt musikalitet, som man kan og burde arbejde videre på.

Hun forklarer, at der i den frie improvisations væsen ligger en holdning til omverdenen, som er helt grundlæggende i hendes arbejde med stemmen.

Det handler om at være nysgerrig og åben over for den anden, om en ligeværdig måde at være sammen på. En måde at kommunikere på. Ingen lyd er forkert.

Hun anser en koncert for udviklingsarbejde, for som hun siger: Man kan ikke komme uden om, at det rykker.

– Det er dybt rørende og meget specielt, også

Om fabos

På fabos bor 31 personer i tre forskellige afdelinger og på Aktivitetscentret arbejder der 65.
www.fabos.odder.dk

til tider helt kaotisk, men der er noget i processen, som rammer denne gruppe, og som jeg både som mennesker og fagperson bliver nødt til at forfølge, forklarer hun.

– Med denne form for koncert opstår en form for fællesskab, som er meget stærkt og ligeværdigt, brugere og personale imellem. Brugere føler sig måske endda mere hjemme end personalet i det univers, jeg skaber med min stemme, siger Cathrine Lervig, der har en master i kreativ musikformidling fra Esbjerg Musikkonservatorium.

Hun understreger, at de oplevelser er værd at udvikle og gå på jagt efter.

Hele mennesket

På fabos har Cathrine holdt koncert hvert halve år de seneste tre år for to grupper på cirka 30 brugere ad gangen.

Efter et kvarters tid stopper hun solosangen. Klædet over den store tromme bliver hevet af. Rasleinstrumenter, tamburiner og køller til at slå med bliver delt rundt. Personalet placerer nogle brugere ved den store tromme.

Kaos indtræder. Aktivitetsniveauet eksploderer. Cathrines stemme styrer kaoset.

Personalet går rundt og hjælper brugerne med at få gang i de lyde og rytmer, der nu kan lade sig gøre.

En yngre mand stiller sig foran Cathrine. Hans hænder er stivnet i bevægelsen og sidder som klæbet fast til buksekanten. Smilet er stort.

– Lange monotone stykker er rigtig gode til denne gruppe. Hvis der er nogen, som insisterer på at være i deres eget univers, så synger jeg mig ind til dem. Min mission er at nå ind til disse mennesker, som har en måde at udtrykke sig på, der kan være meget svær tilgængelig. Men de har alligevel deres temperamenter, deres personlige udtryksmåder, siger Cathrine Lervig.

Hun understreger, at det jo er hele mennesket, der udtrykker sig på lige præcis den måde.

– De har antenner, som tydeligt registrerer alt muligt, også selv om de ikke har noget sprog. Man leder hele tiden efter noget, der kan fange dem, og det her fanger dem. Vi kommunikerer et sted mellem tale og sang. De er optaget af, når jeg taler sort, fordi de kan mærke, at det er følelser, jeg udtrykker.

Flere abelyde og opera. Efter omkring 40 minutter er koncerten slut.

Jette på 43 siger til personales overraskelse højt og tydeligt "Naiijh", mens hun sidder i sin kørestol og venter på at blive kørt ud. Hun plejer aldrig at reagere.

Om Cathrine Lervig

Cathrine Lervig har udgivet bogen "Ingen lyd er forkert" sammen med professor Birgit Kirkebæk. Hun tilbyder koncert, solotimer, workshops, ugekurser sammen med danser Riccardo Morrison og slagtøjs-spiller og pædagog Søren Brynjolf, hvor for eksempel 12 brugere og deres personale bliver undervist to timer om formiddagen og to om eftermiddagen. Desuden holder hun foredrag om Vokalapyk. Se mere på www.cathrinelervig.dk eller mobil 3070 2404

UDVIKLINGSHÆMMEDE

Vokalapyk i den pædagogiske værktøjskasse

En gang om ugen holder pædagerne Elisabeth Gram og Bodil Ludvigsen Vokalapyk på fabos i Odder. Vokalapyk er ordløs kommunikation med lyde

Af Helle Kjærulf/Stickelbergs Bureau, redaktionen@sl.dk
Foto: Jonna Fuglsang Kjeldsen

Den musiske sammenkomst, Vokalapyk, er et til-løbsstykke for brugerne på daghjemmet.

Elisabeth Gram og Bodil Ludvigsen har for et par år siden været på kursus sammen med kollegaer fra Hammel Aktivitetscenter og Silkeborg Aktivitetscenter.

Her blev de blandt andet undervist af sangeren og komponist Cathrine Lervig. Det var et møde, som førte til, at Cathrine Lervig efterhånden har været her flere gange for at afholde koncerter. I dag er det, de har lært blandt andet af hende, en del af deres pædagogiske værktøjskasse. På fabos bruger pædagerne gerne store bevægelser og dramatisk stemmebrug.

Leder Birgit Hansen understreger, at kurset i sin helhed har givet et kæmpe løft til daghjemmet.

– Vokalapyk er en del af det.

De brugere, der er mest handicappede, kan være sværest at finde spændende indhold til. Der er ingen tvivl om, at personalet har fået flere ideer til at stimulere brugernes sanser, og brugerne bliver selv animeret til at bidrage. Brugere, som normalt ellers aldrig reagerer, har jeg set reagere til disse lydscener. Og så rører det os alle. Det er fascinerende, siger lederen, der selv var påvirket i flere dage, da hun første gang oplevede en koncert med Cathrine Lervig.

Hun kan helt klart anbefale andre institutioner at benytte sig af metoden.

– Det giver nok mest til brugere uden et verbalt sprog. Cathrine Lervig kommunikerer med en slags urlyde, som går ind og rykker ved noget fundamentalt hos os, siger Birgit Hansen.

Urlydene og brugernes lyde er i familie med musik, og det er en måde at kommunikere på.

Bodil Ludvigsen fortæller, at lydene rammer brugerne på en eller anden måde, så de føler sig værdsat. De vågner op, lytter og responderer.

Bodil Ludvigsen har arbejdet på fabos i syv år, kollegaen Elisabeth Gram i 13 år.

De to pædager arbejder med den gruppe på stedet, som bliver betegnet som den svageste gruppe. For de brugere, der har høreapparat, fungerer det dog ikke. Lydene bliver for vold-

somme for dem.

Øjenkontakt

Til Vokalapyk hver torsdag anvender de Cathrine Lervigs cd. For som Elisabeth Gram pointer, er pædagerne ikke uddannede sangere. Men ved at tage cd'en til hjælp kommer de ud over det.

Bodil Ludvigsen erklærer med et smil, at hun faktisk ikke har en tone skabt i livet. Alligevel kan hun være med til at lave en koncert for brugerne og få en masse igen.

– Jeg havde ikke tænkt på, at musikken betød så meget for mig, siger hun.

Førhen oplevede pædagerne, at det kunne være svært at komme i kontakt med de svageste brugere. Nu oplever de blandt andet øjenkontakt. Det giver glæde hos pædagerne,

når de kan mærke, at det rykker noget.

– Gud, hun forstod mig, tænker de, tror jeg. Det er meget små ting, vi kan se, men vi kan se dem, fortæller Bodil.

Arbejdet med lyde med Cathrine Lervig ved mikrofonen, både direkte og indirekte, har rokket ved pædagogernes menneskesyn og deres egen forståelse af, hvad kommunikation er. De siger gerne underlige lyde i hverdagen, fordi de ved, at det virker – samtidig bliver hverdagen sjovere for både personale og brugere.

– Vokalapyk giver os meget gejst i arbejdet og overskud til at tænke på nye tiltag til at forbedre hverdagen for beboerne, siger Elisabeth Gram.

KOMMUNEAFTALE

Fortsat stram økonomi på det særlige sociale område

De seneste års stigende udgifter på det specialiserede sociale område skal stoppes, hedder det i den netop indgåede økonomiaftale mellem regeringen og kommunerne. Det lyder bekymrende siger Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen

Af Kurt Ladefoged, kl@sl.dk

Efter flere dages vanskelige forhandlinger indgik regeringen og Kommunernes Landsforening (KL) nattem til den 16. juni en aftale om det kommende års kommunale økonomi. Kommunerne har i dagene op til aftalen stadig mere højroset gjort opmærksom på, at de ikke kan få økonomien på det sociale område til at slå til.

Med aftalen får kommunerne da også dækket en del af de stigende udgifter ind, idet det særlige sociale område får tilført ekstra 0,8 milliarder kroner allerede her i 2009. Kommunerne får forhøjet deres bloktilskud med 800 millioner kroner samtidig med, at de får lov til at beholde de 1,4 milliarder kroner, som de vil modtage i ekstra refusion for dyre enkeltsager – også kaldet den Centrale Refusions-

ordning. De penge skulle ellers være modregnet i bloktilskuddet.

Med de ekstra 800 millioner kroner bør kommunerne ikke få brug de nedskæringer på det særlige sociale område, som mange allerede har bebudet her i år.

Aftalen betyder også, at kommunerne kan planlægge finansieringen af det særlige sociale område med udgangspunkt i dette højere niveau, når de lægger budgettet for 2010.

Desuden bliver der på de samlede kommunale serviceområder i 2010 tilført en ramme på 500 millioner kroner til yderligere serviceløft.

Kortsigtet aftale

Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen er glad for, at parterne nu er nået til enighed. Men samtidig finder hun aftalen meget kortsigtet:

– Der er jo udelukkende tale om lappeløsninger, der måske kortsigtet giver ro på bagsmækken. Det vi har brug for er imidlertid, at der for alvor bliver sat lup på finansieringen af det særlige sociale område, så kommunerne fremover kan føre en ansvarlig og rigtig socialpolitik uden at være bundet på hænder og fødder, siger Kirsten Nissen.

Regeringen og kommunerne signalerer i aftalen, at de seneste års vækst på det særlige sociale område ikke må fortsætte, og at der skal fokus på at styre udgifterne. Det udspil finder Kirsten Nissen bekymrende:

– Det er klart, at man ikke skal lade udgifter løbe løbsk. Derfor har Socialpædagogerne også længe foreslået, at vi ser på alternative modeller, når vi skal se på finansieringen af området i forbindelse med Barnets Reform.

– Det særlige sociale område bør friholdes for de stramme servicerammer, for det er uholdbart, at kommunerne hvert år skal stå med hatten i hånden og bede om hjælp til at lappe hullerne. Det ville give bedre mening at lægge det særlige sociale område ind under budgetgarantien, så kommunerne ikke bliver straffet for deres indsats over for de udsatte grupper, siger Kirsten Nissen.

Prisen er mere styring

Tilførselen af de ekstra midler til det særlige sociale område har imidlertid også sin pris. Både regeringen og kommunerne er nemlig frustrerede over det høje og stigende udgiftsniveau på både børne-ungeområdet og voksen-handicapområdet.

Områderne udgør nu 40 milliarder kroner eller 20 procent af de samlede kommunale serviceudgifter. Men der bliver ikke lagt op til en ændret finansieringsmodel, sådan som Socialpædagogerne har foreslået. I stedet understreges det i aftalen, at kommunerne bør være i stand til at prioritere opgaverne inden for rammerne af de samlede serviceudgifter "inden for lov-

givningens rammer", som det hedder.

Men prisen er nogle markante og indgribende initiativer til mere stramt at styre det særlige sociale område.

Et af de mest markante indgreb bliver, at regeringen til efteråret vil stille forslag om, at betalingskommunen reelt bliver handlekommune. Det vil sige, at al visitationskompetence overflyttes fra den kommune, der driver et tilbud, til den kommune, der har en borger placeret i tilbuddet.

Årsagen til det initiativ er, at den kommune, der har en borger anbragt, er frustreret over, at kommunen, der driver tilbuddet, kan skrive regninger ud til dem i løbet af året. Man stoler altså ikke på hinanden i kommunerne, sådan at forstå, at man ikke tillægger hinanden tilstrækkelig faglig kompetence til at træffe de rigtige beslutninger for borgeren.

Socialpædagogerne frygter, at det kan medføre et enormt bureaukrati og langsomme beslutningsgange og dermed besværliggøre de socialpædagogiske initiativer ude på det enkelte sociale tilbud til skade for den enkelte borger.

En ændring vil samtidig være i modstrid med intentionerne i den sociale servicelov, der forudsætter, at de faglige beslutninger skal træffes så tæt på og i samarbejde med borgeren som muligt.

Et andet element i aftalen er, at regeringen og KL vil se på ændrede styringsmuligheder og incitamentsstrukturer på området – herunder rammeaftaler, takster og køb af pladser.

Med det initiativ åbnes der op for store ændringer i det lovgrundlag, der ligger i kommunalreformen på det særlige sociale område. Kommunerne vil gerne af med rammeaftale-

systemet og de omkostningsbestemte takster. Modsat ønsker staten ikke at slippe de stramme centrale styringsmuligheder – tværtimod.

Så resultatet af initiativet kan både blive en fare for forværringer og give muligheder for forbedringer. Socialpædagogerne vil følge såvel lovgivningsinitiativerne og initiativerne til de ændrede sty-

ringsmuligheder meget nøje.

På anlægssiden rummer aftalen en fordobling af investeringsniveauet, så kommunerne må bruge mindst 4 milliarder kroner mere i 2010 end hidtil forudsat. Desværre er sociale botilbud og handicapboliger ikke nævnt direkte i aftaleteksten, selv om Socialpædagogerne i en undersøgelse tidligere på året netop dokumenterede, at der

var et efterslæb på dette område på 1,1 milliarder kroner.

Området indgår dog i KL's egen investeringsplan for de kommende år med 0,8 milliarder.

Se også Kirsten Nissens
Kommentar side 2

KOMMUNEAFTALE

Blandtet modtagelse

Kommunerne generelt tilfredse med aftalen, mens for eksempel Socialdemokraterne kalder den en de mest skrabede, der længe er set

Af Kurt Ladefoged, kl@sl.dk

Formanden for Kommunernes Landsforening (KL) Erik Fabrin (V) er ikke overraskende tilfreds med den aftale om kommunernes økonomi, han har indgået med regeringen. Han hæfter sig blandt andet ved det høje kommunale anlægsniveau, som bliver muligt fra næste år.

– I 2010 kan vi bygge og renovere for 20 milliarder kroner og samtidig slipper vi af med det snærende anlægsloft, der har været en sten i skoen for mange kommunalbestyrelser.

KL's formand er også tilfreds med udfaldet af et af hovedtemaerne under forhandlingerne – nemlig indsatsen på det specialiserede område over for børn, unge og voksne handicappede:

– Med aftalen har vi sikret, at kommunerne i 2010 samlet set kan arbejde ud fra en økonomisk ramme, der gør det muligt at håndtere de aktuelle udgifter på det specialiserede sociale område.

– Men jeg vil understrege, at de seneste års høje vækst på området ikke kan fortsætte. Her markerer 2010-aftalen et skift. I kommunerne skal vi fokusere endnu mere på at styre udgifterne. Og regeringen vil bakke kommunerne op og afholde sig fra initiativer, som lægger hindringer for en strammere styring, fastslår Erik Fabrik.

På Christiansborg kalder Socialdemokraternes finansordfører Morten Bødskov aftalen for en af de mest skrabede kom-

muneaftaler, der længe er set. Aftalen er i vid udstrækning et forsøg fra regeringen på at lave brandslukning på en række af dens egne fejlslagne indsatser, mener han.

– Kommunerne har i disse år store udgifter til det specialiserede socialområde, herunder specialundervisning i folkeskolen, tvangsfjernelser og hjælp til handicappede. Kommunerne havde forud for forhandlingerne vurderet behovet til et løft på 2,2 milliarder kroner i 2010. Regeringen gav dem 1,3 milliarder kroner.

– Aftalen betyder derfor, at kommunerne nu skal spare cirka 1 milliard kroner og dermed forringe den hjælp, de mest udsatte grupper i vores samfund har krav på. Hvis ikke kommunerne vil forringe hjælpen til vores mest udsatte grupper, skal pengene findes ved besparelser på for eksempel maden på plejehjemmene, ringere forhold for børnene i børnehaven og folke-

skolen, siger Morten Bødskov.

Han bebuder, at Socialdemokraterne vil stemme blankt, når aftalen kommer op i Finansudvalget i Folketinget.

Hos SF har partiets medlem af KL's bestyrelse stemt nej til aftalen, oplyser SF's finansordfører Ole Sohn:

– Den nye aftale betyder serviceforringelser i kommunerne til næste år. Således har kommunerne fået i milliard kroner mindre, end der er behov for på det specialiserede sociale område. Når de stigende udgifter på det sociale område ikke bliver dækket ind, må kommunerne spare på folkeskolen, daginstitutionerne og ældreområdet, hvis der ikke skal ske forringelser for udsatte børn og unge. Det kan vi simpelthen ikke være bekendt, siger Ole Sohn.

ANBRINGELSE

Skarp kritik af Århus Kommune

KL-rapport kritiserer kulturen i Århus Kommunes socialforvaltning. Den medvirkede til det svigt, der blev beskrevet i TV2-dokumentaren "Er du mors lille dreng? – 10 år efter"

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Behandlingen af sager om udsatte børn har været helt gal i Århus Kommune. Hensynet til barnets tarv blev sat til side, fordi der i stedet var fokus på samarbejdet med familierne.

Op det kan topledelsen i Socialforvaltningen holdes ansvarlig for.

Det er konklusionen i en rapport fra KL, der gennemgår omstændighederne omkring fem anbringelsessager, hvoraf den ene har været i mediernes rampelys, nemlig "Mads-sagen" som blev beskrevet i TV2-dokumentaren "Er du mors lille dreng? – 10 år efter".

Programmet handlede om drengen Mads, der levede under rædselsfulde forhold hos sine forældre, og først blev fjernet 14 måneder gammel – selv om kommunen mange gange blev gjort opmærksom på omsorgssvigtet.

Ifølge rapporten var der i Århus Kommune udviklet en kultur, "hvor 'mindste indgrebs princippet og familiesamarbejdsmodellen' (...) bliver brugt som legitimation for at undlade at gennemføre de beslutninger og sagsbehandlingsmæssige skridt, som i de konkrete sager

er helt nødvendige for at behandle sagerne i overensstemmelse med sociallovgivningen og fastholde fokus i rette tid på barnets bedste."

Sagen har tidligere fået Århus Kommune til at skille sig af med socialchef Leif Gjørtz Christensen, og ifølge KL-rapporten er der ikke grundlag for at fyre de tilbageværende chefer.

Derimod får fire ledere en såkaldt "skriftlig tjenestebehandling", hvor det præciseres, hvordan de skal udføre arbejdet.

Derudover har Byrådet – som følge af sagerne – vedtaget en udviklingsplan på anbringelsesområdet, der blandt andet indebærer mere kompetenceudvikling, flere sagsbehandlere og en nyoprettet stilling som kontorchef med ansvar for sagsbehandlingen.

Socialpædagogernes kredsformand i Århus, Verne Peder-

sen mener, at der skal mere til.

– Der er ingen tvivl om, at økonomien har spillet en vigtig rolle i forhold til anbringelseskulturen, og derfor er det også nødvendigt, at der bliver tilført flere ressourcer til området. Ikke kun til flere sagsbehandlere, men også til selve det socialpædagogiske arbejde med de anbragte børn. Siden Mads-sagen kom op i medierne, har Socialforvaltningen i Århus Kommune i 2008 og 2009 haft et merforbrug på anbringelsesområdet på 50-60 millioner kroner, og hvis kommunen vil leve op til loven og de fine ord, forventer vi, at der også i fremtiden bliver sat tilsvarende midler af. Ellers vil vi i hvert fald holde kommunen fast på principperne i den kommende valgkamp, siger hun. ■

KRIMINELLE UNGE

Flere unge sidder i fængsel

Ikke plads på de sikrede institutioner, derfor sendes 15-17-årige i fængsel, viser tal fra Kriminalforsorgen

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

En endnu ikke offentliggjort undersøgelse fra Kriminalforsorgen viser, at der sidste år sad 70 procent flere børn under 18 år varetægtsfængslet i danske fængsler i forhold til året før, skriver Berlingske Tidende. Stigningen skyldes blandt andet pladsmangel på de sikrede institutioner, oplyser kontorchef Ina Eliassen, Kriminalforsorgens straffuldbydelseskantor.

Statistikken fra landets syv sikrede institutioner viser da også, at 55 procent flere unge

end det foregående år blev afvist i 2008. Det skyldes blandt andet, at de unge opholder sig længere tid end tidligere på de sikrede institutioner, fortæller forstander Eva Hallgren fra Koglen.

– Den gennemsnitlige anbringelsestid stiger år for år. Det er typisk de unge, der er anbragt i varetægtsurrogat, der er her i ganske lang tid. Også unge, der er idømt ubetingede domme, bliver hos os, indtil de kan begynde deres afsoningsforløb, og det er også med til at skabe pres

på pladserne siger hun.

Selv om regionerne vil etablere 15 nye pladser, vil det ifølge Eva Hallgren ikke løse problemet.

– Erfaringerne viser, at når der laves flere pladser, så bliver der også fundet nye unge, som bliver anbragt. Vi er nok nødt til at gå ind og se mere kritisk på, hvordan vi udnytter pladserne. ■

BØGER

Redigeret af Jens Nielsen

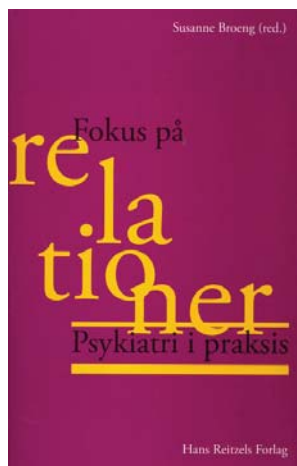
Fokus på relationer

Af Susanne Broeng (red.)

'Psykiatri i praksis' – sådan lyder undertitlen på denne bog, der blandt andet henvender sig til socialpædagoger og andre socialarbejdere, der arbejder i psykiatrien. Udgangspunktet er relationens betydning for menneskelig udvikling og de krav, arbejdet med relationer stiller til fagpersonerne: De skal kunne sætte teoretisk viden og faglige metoder i baggrunden og rette al opmærksomhed mod kontakten og forstå den andens hensigter – uden at give slip på sig selv. Det er hele grundlaget for den psykisk syges heling og recovery-proces, fordi den gode relation mellem for eksempel den psykisk syge og en socialpædagog kan bane vejen for flere, vitale relationer med familie og netværk. Redaktøren af bogen er selv familie- og psykoterapeut og direktør for det skandinaviske Kempler Institut, og

bogen har bidrag af såvel andre terapeuter som speciallæger og sygeplejersker. Den anbefaler sig selv som en introduktion til selve det relationelle arbejde – og den kunne meget vel bruges på arbejdspladser, hvor man på tværs af faggrupperne ønsker at få større vægt på udviklingsperspektivet i arbejdet med de psykisk syge og deres pårørende.

Udkommet på Hans Reitzels Forlag. 239 sider, 298 kroner.

Den inkluderende skole

Af Rasmus Alenkær (red.)

Vi har tidligere på denne plads omtalt et af de to andre bind i den inkluderende skole, som selvfølgelig særligt henvender sig til lærere ved interne skoler – men også til deres kollegaer. Se omtalen i *Socialpædagog* nr. 8, 2009. I dette sidste af de tre bind er det ledelsesperspektivet, der er i centrum, for det er klart, at tanken om en inkluderende skole stiller særlige krav til ledelsen. Og selvom bogens umiddelbare fokus er folkeskolen, så er der meget at hente for andre på børn- og ungeområdet i bogens analyse af projekt- og udviklingsledelse, strategiledelse, politisk ledelse og ledelse af grupper, der for eksempel er præget af børn og unge med forstyrrende ad-

færd. Bogen er skrevet af en række eksperter inden for såvel ledelse, pædagogik og psykologi, og inspirationen kommer blandt andet fra England.

Udkommet på Forlaget Frydenlund. 225 sider, 299 kroner.

Omsorg for anbragte børn og unge

Af Tina Egelund og Turf Böcker Jaobsen

Dan Turèll holdt af hverdagen. Om han også ville have holdt af hverdagen som anbragt barn eller ung på en døgninstitution, vides ikke, men i denne bog ville han have kunnet få et intenst indblik i hverdagslivet på ni forskellige døgninstitutioner: børnehjem, behandlingshjem, opholdssteder og sikrede institutioner. På dem alle står omsorg som det helt centrale – men omsorg betyder noget helt forskelligt på de forskellige institutioner. Eller rettere: Begrebet omsorg praktiseres helt forskelligt. Det betyder imidlertid ikke, lyder forfatterens pointe, at der ikke er ligheder, eller hovedlinjer på tværs af institutionerne, som siger noget om, hvad der grundlæggende skal til for at yde omsorg. Et centralt budskab i bogen er også, at det ikke giver mening at dyrke yderpunkterne i forventninger til døgninstitutioner – at de enten er den salomoniske løsning på alle problemer i forhold til børn og unge, eller at de slet intet har at byde på. De kan netop noget meget forskelligt i forhold til den gruppe af børn og unge, de har med at gøre. Og netop lighederne og fællestrækkene på den ene side og forskelligheden og variationen på den anden er styrken: Diversiteten i den praksis, forfatterne har observeret, bærer både muligheder og begrænsninger.

Udkommet på Akademisk Forlag. 216 sider, 269 kroner.

Psykologiske perspektive på intervention

Af Kirsten Bro, Ole Løw og Jørgen Svanholt (red.)

Hvad sker der, når man bryder ind i et andet menneskes liv? Hvad sker der, når man griber ind over for 13-årige Jens, hvis forældre og lærere ikke ved, hvad man skal stille op? Denne case er det konkrete eksempel i en bog, der stiller skarpt på sammenhængen mellem forståelse og forandring – og dermed på, hvordan man som den, der intervenserer, kan udvikle sin egen praksis? Casen om Jens bliver belyst fra en række forskellige tilgange til selve det, at intervensere – fra det neuropsykologiske over det løsningsfokuserede perspektiv til det narrative perspektiv. Svarene er mange og forskellige, og i bogens afsluttende opsamling rejser redaktørerne en række spørgsmål – og overlader besvarelsen til læseren. Ok, det er tungt stof, men case-historien gør det muligt at binde teorierne an til hverdagen – og den muliggør også en samtale med forskellige faggrupper, der måske som udgangspunkt vil have hver sin tilgang til Jens.

Udkommet på Dansk Psykologisk Forlag. 356 sider, 358 kroner.

NYHEDSBREV

Nyt om teori, forskning og metode, juni 2009

Dette nyhedsbrev omhandler blandt andet: Sindslidende, Børn og Unge og Prostitution

Sindslidende

Flere sindslidende i beskyttet beskæftigelse

Godt 8000 danskere arbejder på et beskyttet værksted. Et stigende antal er mennesker med sindslidelser. En stor del af personer i beskyttet beskæftigelse vil gerne være på en almindelig arbejdsplads. Mennesker med sindslidelser er den gruppe, hvorfra der kommer flest i beskyttet beskæftigelse på almindelige virksomheder. Det viser ny rapport fra SFI.

Sindslidende får det bedre i netværk

Det kan lade sig gøre at skabe netværk for mennesker med sindslidelse, og det har en positiv påvirkning på deres sygdom. Det viser en evaluering af 22 socialpsykiatriske projekter, som SFI har lavet for Servicestyrelsen.

Børn og Unge

Rapporter om indsatsen over for udsatte børn i dagtilbud

Indenrigs og Socialministeriet offentliggjorde den 26. maj fire rapporter, som har belyst kommunernes indsats over for udsatte børn i dagtilbud.

Prostitution

Aspekter ved prostitution

I en ny publikation, omtalt den 28. maj på Servicestyrelsens hjemmeside, tages der udgangspunkt i de mange kvinder, som Kompetencecenter Prostitutions medarbejdere har mødt i det opsøgende arbejde og den viden og erfaring, der er blevet indsamlet undervejs.

Læs mere på www.sl.dk/tfm, hvor du kan tilmelde dig nyhedsbrevet.

Skal I have ny medarbejder?
Skriv altid en stillingsbetegnelse i
jobannoncen.
Så er det lettere for ansøgeren at finde stillingen på

JOBSPØRET www.sl.dk

FAGBLADET PÅ FACEBOOK

Pluk fra erfarings- og vidensdeling i Facebook-gruppen "Fagbladet Socialpædagogen".

(Nogle indlæg er forkortet og redigeret sprogligt.)

Ingen SU til pædagogpraktikanter

Under overskriften "Pædagogstuderende" skriver Lone Bjerggaard Nielsen:

Nu må jeg konstatere, at aftalen om SU til pædagogstuderende ikke holder...

Øv øv, nu havde vi ellers set nogle muligheder for at modtage studerende uden, at det går ud over budgettet.

Det er så givende at modtage studerende, så jeg vil kæmpe for, at vi kan etablere nogle puljer til finansiering af de studerendes løn.

Hvad mener I?

Debatforum, 3. juni 2009

Arbejde med forældres og unges modstand

Ahmet Demir skriver blandt andet:

Som mange andre fagfolk, der arbejder med familier og unge, som kan have komplicerede problemer mellem de unge og forældrene, er jeg optaget af, hvordan vi bedst kan støtte dem, selv om de kan have stor modstand mod os professionelle.

Når unge og familier modsætter sig samarbejde, er min erfaring, at tiden er nøglen til motivationen for et samarbejde. De skal have tid til at se den professionelle i forskellige problemstillinger. Den professionelle eget psykiske overskud, overblik, klare udmeldinger og personlige karisma er vigtig, og i situationen skal din dagsorden være klar. De skal vide, hvorfor du sidder sammen med dem, og hvordan du vil samarbejde med dem. Som professionel skal du gøre det tydeligt over for forældrene og de unge, hvad du ser som deres ressourcer. På den måde signalerer du til dem, at du har øje for deres ressourcer, og det kan være med til, at de bearbejder deres modstand mod dig.

Debatforum, 4. juni 2009

Opstilling til byrådet

Keld Jørgen skriver:

Jeg er fra Terndrup i Rebild Kommune.

De sidste mange år har jeg arbejdet med marginaliserede grupper, hjemløse, anbringelser, afhængighed og nu med ældre.

Jeg sagde ja til at opstille til byrådet for ca. ½ år siden, og vil gerne i kontakt med andre fra Socialpædagogernes Landsforbund som evt. opstiller.

Debatforum, 13. juni 2009

Læs mere – og send selv bidrag – på Facebook-gruppen, som du finder via www.socialpaedagogen.dk

Redigeret af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Nordiske forskelle i anbringelsespraksis

Ny SFI-undersøgelse afdækker en række ligheder, men også store forskelle på anbringelsen af unge i de seks nordiske lande – Danmark har færrest tvangsanbringelser, men sender flest unge på døgninstitutioner og på sikrede afdelinger

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Danmark gør vi sådan. Men hvordan gør de i vores fem nordiske nabolande, når det handler om døgnanbringelser af unge 13-17-årige? Hvad adskiller og sammenknytter metoder, midler og mål i Island, Grønland, Finland, Norge, Sverige og Danmark, når et ungt menneske skal anbringes uden for hjemmet?

Denne sammenligning er målet med en ny undersøgelse, som SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd netop har sendt på gaden. Rapporten er blevet til på initiativ af Ankestyrelsen, men er mestendels finansieret af Nordisk Ministerråd.

Ikke overraskende er der mange ligheder i de nordiske landes tilgang til de unge, der af den ene eller anden grund skal anbringes uden for hjemmet.

Således gælder det for de fire største nordiske lande, at aldersgruppen 13-17 år udgør

den største gruppe af samtlige anbragte – nemlig mellem 50 og 60 procent af samtlige anbringelser.

Men når man stiller skarpt på antallet og typen af anbringelser, på lovgrundlaget og organiseringen af dem, så fremkommer der alligevel en række sigende forskelle, viser undersøgelsen.

Seks af ti på institution

En af de mest markante forskelle kommer til syne, når man kigger på, hvordan landene bruger anbringelser på institutioner. Her toppe Danmark og Finland, som sender omkring 60 procent af de unge på institution, når de skal anbringes. I Sverige og Norge er der langt flere anbringelser i plejefamilier, og her sendes kun henholdsvis 26 og 31 procent af de unge på en institution. På Island er tallet endnu lavere, 21 procent, mens Grønland placerer sig midt i feltet med 43 procent institutionsbemærkninger.

Brugen af institutioner varierer med andre ord fra at være det 'almindelige' til at være noget af nærmest marginal betydning.

Når man ser på de fire store lande, så er der i Danmark et svagt fald i brugen af institutioner ved anbringelser – og det jo altså fra et ret højt niveau. Finland derimod oplever i disse år en stigning i institutionsanbringelser, men Sverige og Norge ligger stabilt på deres lave niveau.

Rapporten konkluderer på den baggrund, at man ikke kan

tale om en øget institutionalisering af anbringelsesområdet.

Mange private aktører

Til gengæld kan man roligt tale om en øget privatisering, som i overraskende høj grad findes på hele anbringelsesområdet på tværs af landegrænserne – og det gælder i særlig grad for anbringelserne af de 13-17-årige.

Ganske vist dækker 'privatisering' over mange forskellige fænomener. Dels er der selvfølgelig de gamle aktører på området: kirkelige og velgørende non-profit organisationer, der har været på banen fra før sociallovgivningen fandtes spiller stadig en rolle, men er i de seneste årtier blevet suppleret med tilbud, der drives på markeds-lignende vilkår. Senest er der særligt i Sverige, Norge og Finland sket en udvikling i retning af koncerndannelser, hvor flere anbringelsessteder drives af den samme private udbyder på markedsvilkår, påpeger rapporten.

Forskel-ligheder

Alle landene har et erklæret princip om en tidlig indsats, men der er til gengæld stor forskel på, hvordan man så vælger at gribe ind. I Finland, Sverige og Norge går man efter et 'mindste indgrebs-princip', mens man i Danmark, Grønland og Island sidestiller anbringelser med andre former for indgreb.

I alle landene kan anbringelser både ske med og uden samtykke. Men mens en tvangsanbringelse i de øvrige lande altid indebærer en eller anden grad af

offentlig omsorgsovertagelse, så forbliver det fulde juridiske ansvar også ved tvangsanbringelser hos de biologiske forældre

Når det handler om frivillighed og tvang, viser undersøgelsen, at der er en tæt sammenhæng mellem frivillighed/tvang og opfattelsen af, hvad der er 'barnets bedste': Er barnets interesser de samme som eller i modsætning til forældrenes? I Danmark og Grønland dominerer opfattelsen af et interesse-sammenfald – og brugen af tvang er derfor relativt begrænset. Omvendt i Island, Norge og Finland, hvor der fokuseres på interessemodsatningerne, og hvor tvang hyppigere bruges i anbringelsessager. Midt imellem ligger Sverige: Her foretages de frivillige anbringelser og tvangs-anbringelser ud fra hver deres lovgivning.

Endelig peger rapporten også på, at der særligt i Norge, men også i Danmark i disse år arbejdes med at udvikle en forstærket familiepleje, som varetager en række funktioner, som tidligere lå på institutionerne – for eksempel akutanbringelse, udredning samt støtte og behandling.

Læs mere og download rapporten 'Institutionsanbringelse af unge i Norden' på www.sfi.dk

UDDANNELSE

Ingen SU under praktikken

Aftalen om at skifte pædagog-praktikanter løn ud med SU er faldet til jorden. Det skriver Politiken.dk

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

De pædagogstuderende skulle koncentrere sig om at lære. Og der skulle hyres flere pædagoger. Nu falder planen på gulvet.

Sådan opsummerer Politiken.dk den langstrakte kamp om pædagogstuderendes aflønning i praktikken.

For snart to år siden blev der indgået en aftale mellem regeringen, kommunerne og hovedorganisationen FTF om, at pædagogstuderende skulle have SU i stedet for løn i deres praktikperiode. Med aftalen ville de studerende få færre kroner og øre, men til gengæld skulle uddannelsen af dem styrkes, og de

skulle ikke indgå i normeringen.

Regeringen skulle have fremsat et lovforslag i februar, men det er blevet opgivet. Det var ikke muligt for regeringen og FTF at blive enige om, hvor mange pædagoger eller pædagogmedhjælpere der skulle ansættes, når de pædagogstuderende ikke længere skulle indgå i normeringerne.

Det har Undervisningsminister Bertel Haarder netop fastslået i et svar til til SF's folketingsmedlem Nanna Westerby. Nanna Westerby betegner situationen som absurd:

– Nu har vi ventet i årevis på, at de pædagogstuderende kunne få lov til at være studerende og ikke billig arbejdskraft, og så har regeringen ikke tænkt sig at gennemføre det. Jeg håber ikke, at regeringen vil lægge det på hylden. Jeg er overbevist om, at de kan finde en løsning, hvis de vil, siger hun.

AIEJI-rettelser

Efter AIEJI-kongressen har en af brasilianske deltagere, Ney Moraes Filho, gjort redaktionen opmærksom på en pointe, der var afgørende for hendes deltagelse, og som ikke var kommet med i referatet fra hendes papersession. Den var nemlig finansieret af det brasilianske kulturministerium, og det er, skriver Ney Moraes Filho i en hilsen fra Sao Paulo, et vigtigt politisk signal for socialpædagoger i et

land, hvor der ikke er nogen socialpædagogisk uddannelse, og hvor faget endnu ikke er anerkendt i landets arbejdsretlige system.

jni

NOTER

Ingen handleplaner i Odsherred

Odsherred Kommune gør sig skyldig i lovbrud, når man ikke tilbyder en række udviklingshæmmede borgere en handleplan. Det mener Landsforeningen Evnesvages Vel Odsherred, skriver Nordvestnyt i Odsherred.

– Loven siger klart, at beboerne på bo- og servicecenteret Siriusparken i Nykøbing skal have tilbudt, at der bliver udarbejdet en handleplan. Og det tilbud får borgerne ikke i dag, siger Dorthe Pedersen, der er næstformand i LEV Odsherred.

Odsherred Kommune siger, at forvaltningen i længere tid har været plaget af underbemanding, og derfor kan man ikke tilbyde de udviklingshæmmede en handleplan.

Imp

Stofmisbrugere må vente på fri heroin

Kommunerne er for længe om at komme i gang med at organisere lokaler og ansætte det personale, der skal stå for uddelingen af den 'fri' heroin til stofmisbrugere. Ordningen, der er en forsøgsordning, kommer tidligst til at fungere til næste år, og det er sundhedsminister Jakob Axel Nielsen (K) meget utilfreds med. Til metroXpress siger han, at han er 'temmelig overrasket'. Kommunerne har stort set kendt retningslinjerne siden november sidste år, og nu er også både regler og økonomi på plads, påpeger han. Men i København starter man først op til årsskiftet, Århus og Odense følger et par måneder efter, mens Esbjerg først er klar hen mod forsommeren, skriver avisen. Aalborg deltager ikke i forsøget.

jni

Nej til hash-forsøg i København

Det er muligt at et flertal af politikerne i København vil lave forsøg med hash-cafeer efter hollandsk forbillede, men det kan de godt glemme alt om. Det siger justitsminister Brian Mikkelsen (K), efter at socialborgmester Mikkel Warming (Enh.) ellers netop havde fået opbakning fra et flertal i kommunens socialudvalg. Men Brian Mikkelsen (K) vil ikke give Københavns Kommune dispensation fra loven om euforiserende stoffer. "Det kan de lige så godt opgive og lade være med at belære Københavns borgere med," siger ministeren til P4 København. Han mener, at argumentet om, at lovlig hash vil betyde mindre kriminalitet, er 'noget vås' og peger på, at hash skaber afhængighed og medfører følgekriminalitet.

jni

TOKANTEN

København var alt for længe om at reagere

Ombudsmanden retter alvorlig kritik i sagen om omsorgssvigt på bostedet Tokanten: Kommunen var alt for længe om at reagere og om at informere pårørende og medarbejdere

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hun prøvede at gøre det på den måde, hun skulle. Men da Københavns Kommune ikke reagerede på indberetningerne om alvorligt omsorgssvigt på hendes arbejdsplads, gik socialpædagog Christina Petersen til Ombudsmanden.

Nu foreligger så Ombudsmand Hans Gammeltoft-Hansens redegørelse om sagen, og den efterlader ikke megen tvivl: Kommunens centrale forvaltning reagerede på alle måder for sent og for langsomt.

Dels var forvaltningen alt for længe om at få afdækket de egentlige forhold på stedet, og samtidig mener ombudsmanden, at kommunen på et tidlige tidspunkt end det skete burde have orienteret beboerne, pårørende og medarbejderne om den meget alvorlige situation.

Ombudsmanden har i sin undersøgelse ikke set på selve

forholdene på Tokanten – eller Persillevej, som den aktuelle afdeling kaldes efter sin adresse.

Hans Gammeltoft-Hansen har udelukkende kigget nærmere på den reaktion – eller mangel på samme – der kom fra rådhuset, da Christina Petersen første gang i marts 2007 indberettede en lang række kritisable forhold på Tokanten.

Det er nemlig sådan, påpeger Ombudsmanden, at kommunen allerede i starten af maj 2007 havde tilstrækkelig viden og burde have været klar over, at problemerne på stedet kunne være væsentligt større, end den første forespørgsel fra forvaltningen til bostedets forstander tydede på.

– Det er meget uheldigt, at forvaltningen ikke allerede på dette tidspunkt undersøgte sagen nærmere, som Ombudsmanden formulerer det.

I stedet reagerede kommunen først for alvor, efter Christina Petersen havde klaget til Ombudsmanden – og sagen derefter i december 2007 – altså mere end et halvt år senere – kom frem i pressen.

Uforståeligt

Det forekommer uforståeligt, for forvaltningen havde alle muligheder at tjekke forholdene, noterer Ombudsmanden sig:

Der var mulighed for at lave en direkte sammenligning af antallet af magtanvendelser fra 2005 til 2007, som de blev op-

gjort af henholdsvis forstanderen og Christina Petersen. Tallet var 64 ifølge forstanderen, men 233 ifølge Christina Petersen.

Ligeledes burde forvaltningen have bedt forstanderen redegøre for magtanvendelserne i årene forud, og man kunne have bedt Christina Petersen og andre ansatte om kopier af de magtanvendelsesskemaer, som personalet havde – skemaer, som altså ikke var blevet videregivet til forvaltningen af forstanderen.

Den 17. juli skrev forstanderen derimod til forvaltningen, at flere af personalets skemaer var mangelfulde, og at forstanderen derfor havde 'valgt ikke at indsende til Forvaltningen. Disse registreringer findes desværre ikke længere og af arkiverede registreringer findes udelukkende de fremsendte'.

At dette ikke førte til en indhentning af de kopier, der tilsyneladende fandtes, betegner Ombudsmanden på sit eget jura-dansk som 'uheldigt'.

Er der sket noget?

På en lang række af de punkter, Ombudsmanden har kigget på, har der været fejl og mangler i det kommunale beredskab, men i redegørelsen konstaterer Hans Gammeltoft-Hansen også, at forvaltningen fra december 2007 har iværksat en række projekter, der skulle rette op på forholdene, ikke bare på Tokanten, men på alle kommunens bosteder.

Det er selvfølgelig godt, noterer Ombudsmanden, men peger også på, at der fortsat skal holdes øje med udviklingen på området

Noget tyder på, at det kneb – i hvert fald i første halvdel af 2008. I juni 2008 gav den konstituerede leder på Tokanten således i en undersøgelse forvaltningen følgende ord med på vejen:

– Forvaltningen er nærmest ikke eksisterende. Jeg kan ikke sige, at vi har haft en god relation. Siden december (2007, red.), hvor jeg overtog, har de ikke ringet, andet end hvis det er akutsager: Ret det og det, skriv det og det – for dét kunne komme i pressen.

I samme undersøgelse kritiserer evaluatoren desuden, at der fortsat er mangler i niveauet for det faglige arbejde, og at det blandt andet skaber uklarhed om retningslinjerne for magtanvendelse.

Derfor vil Ombudsmanden gerne høre, hvad kommunen har gjort for at rette op på disse forhold, som altså har været kendt i et år, siden juni 2008.

Læs Socialpædagogens interview med Christina Petersen på www.socialpaedagogen.dk – skriv hendes navn i søgefeltet øverst til højre i browservinduet

**På sporet af medlemsfordele?
Klik ind på www.sl.dk/medlemsfordele**

Dokumentationskravene bliver ikke mindre!

Af Allan Andersen,
forstander på
Østervang

Kært barn har mange navne: evidens, dokumentation, effektmåling, forskning, uddannelse, praksisudvikling.

Men uanset navnet er ét sikkert: Dokumentationsbølgen ruller ind over os – og den vil blive ved med at rulle.

Tænk blot på folkeskolen, hvor kravene til at udarbejde læreplaner har toppet. Det samme

for daginstitutionerne, hvor læreplanernes indtog gør, at børnene har langt mindre tid til at lege og blot være børn.

Dokumentationsspøgelset vil fremover også stille store krav til ledere og medarbejdere på de socialpædagogiske arbejdspladser. Der er i stigende grad forventning om, at vi skal udføre evidensbaseret socialt arbejde.

Formålet med evidens er et tveægget sværd. På den ene side skal evidens kvalificere det socialpædagogiske arbejde, og på den anden side skal evidens medvirke til at få styr på udgifterne i den offentlige sektor.

Kan vi stige af toget og gøre, som vi plejer, og vente på, at evidensfænomenet er noget, der blot går over, før en ny bølge af krav og forventninger ruller ind over os? At en ny bølge vil komme er en naturlig følge af informationsfundets struktur? Der tales om 'den uendelige reform'. Blækket på den ene reform er knapt tørt, førend den næste og næste igen er sat i søen.

Landspolitikerne har et ønske om færre krav til dokumentation – de taler om en afbureaukratiseringsreform. Dette står i skærende kontrast til, at 80 procent af kommunaldirektørerne og regions-

cheferne i en undersøgelse ikke forventer mindsket bureaukrati. Det ser ikke umiddelbart ud til, det er fra den kant, vi skal forvente hjælp.

Vi kan vælge at gå baglæns eller forlæns ind i fremtiden. Baglæns ved at sætte os i et hjørne og være imod, forlæns ved at tage udfordringerne op og indtage en aktiv deltagerrolle for dem, der har brug for os.

Som socialpædagoger har vi med evidens en unik mulighed for også i fremtiden at være med til at sætte dagsorden, ved at opbygge en daglig pædagogisk praksis, der blandt andet bygger på evidens.

Vi må kaste berøringsangsten overbord og tage udfordringerne op. Vi skal stille krav om, at ressourcerne til efteruddannelse og omstilling er til stede. Vi skal stille krav om, at det, der skal dokumenteres, skal give mening.

Vi må ikke forledes til at falde i den grøft at dokumentere for dokumentationens skyld. I givet fald er dokumentation ikke andet end et glansbillede – flot på den ene side og blank på den anden.

Dokumentation skal ikke være blankpolerede beskrivelser, men skal derimod være meningsfyldte og spændende læsning, således at det danner grundlag for øget livskvalitet for den enkelte borger – i min arbejdsplads' tilfælde en lang række udsatte børn og unge.

Allan Andersen er formand for Socialpædagogernes landsdækkende sektion for ledere og mellemledere.

● Hvordan går det for dig som socialpædagog i det daglige med at holde balancen mellem dokumentation og over-dokumentation?

● I hvor høj grad føler du, at dit daglige arbejde er evidensbaseret – i den 'officielle' betydning?

● Hvad kan du og dine kolleger gøre for at holde fokus på borgerens livskvalitet, når I mødes med krav om dokumentation?

Deltag i debatten på
www.socialpaedagoger.dk/prik